

Z A P I S N I K

sa Prve zajedničke sjednice Odbora za ljudska prava i slobode i Odbora za bezbjednost i odbranu Skupštine Crne Gore, održane 6. marta 2020. godine

Sjednica je počela u 10 sati i 10 minuta.

Predsjedavali su predsjednik Odbora za bezbjednost i odbranu Branko Čavor i predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković.

Sjednici su prisustvovali poslanici: dr Suad Numanović, Mirsad Murić, mr Branka Tanasijević, Žana Filipović, dr Nedžad Drešević, dr Ljiljana Đurašković, Boris Mugoša, prof. dr Miodrag Vuković, Marta Šćepanović, Milorad Vuletić, Mihailo Anđušić, Luid Ljubo Škrelja, Ranko Krivokapić, Nebojša Medojević, Predrag Bulatović, Andrija Mandić i Danijela Pavićević.

Umjesto člana Odbora za ljudska prava i slobode dr Budimira Aleksića, u radu sjednice je učestvovao Milutin Đukanović.

U radu sjednice su, po pozivu, učestvovali v.d. Vrhovnog državnog tužioca Ivica Stanković, direktor Uprave policije dr Veselin Veljović, predsjednik Komisije za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija Nikola Marković. Sjednici su prisustvovali Lepa Medenica i Ana Bošković, državne tužiteljke i Enis Baković, rukovodilac Sektora kriminalističke policije, a istu su pratili predstavnici Instituta „Alternativa“ i NVO „Građanska alijansa“.

Nakon uvodnog obrazloženja predsjedavajućeg, za sjednicu je utvrđen sljedeći

D N E V N I R E D:

KONSULTATIVNO SASLUŠANJE V.D. VRHOVNOG DRŽAVNOG TUŽIOCA IVICE STANKOVIĆA, DIREKTORA UPRAVE POLICIJE DR VESELINA VELJOVIĆA I PREDSJEDNIKA KOMISIJE ZA PRAĆENJE POSTUPANJA NADLEŽNIH ORGANA U ISTRAGAMA SLUČAJEVA PRIJETNJI I NASILJA NAD NOVINARIMA, UBISTAVA NOVINARA I NAPADA NA IMOVINU MEDIJA NIKOLE MARKOVIĆA NA TEMU »POSTUPANJE NADLEŽNIH DRŽAVNIH ORGANA U ISTRAGAMA SLUČAJEVA PRIJETNJI I NASILJA NAD NOVINARIMA«

Polazeći od ključnog značaja slobode medija u demokratskim društvima i važnosti proaktivnog sprovođenja nadzorne uloge Parlamenta, ovo Konsultativno saslušanje je održano radi pribavljanja informacija o postupanju nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima. Naglašeno je da su sloboda medija i bezbjednost novinara jedne su od ključnih tema interesovanja Savjeta Evrope, posebno Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope, kao i da je ova oblast u fokusu interesovanja i Komiteta za monitoring PSSE u čijoj nadležnosti je praćenje ispunjavanja obaveza iz članstva u Savjetu Evrope, odnosno poštovanja standarda i principa sadržanih u Statutu ove organizacije i njenim konvencijama, naročito Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. S tim u vezi u Rezoluciji PSSE 2213 (2018) države

članice Savjeta Evrope su pozvane da preduzmu sve neophodne mjere u cilju jačanja bezbjednosti novinara i drugih predstavnika medija.

Na Konsultativnom saslušanju su predstavljene:

- ključne aktivnosti nadležnih državnih organa u ovoj oblasti,
- ključne aktivnosti Komisije za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija,
- informacije o saradnji nadležnih državnih organa i Komisije,
- preporuke i nalazi iz izvještaja Komisije i
- informacije o aktivnostima koje su sprovedene u vezi sa nalazima i preporukama Komisije.

Ivica Stanković, v.d. Vrhovnog državnog tužioca je saopštio jasan stav da napad na slobodu medija smatra napadom na demokratiju. Više puta je ukazao na neophodnost djelotvornog i efikasnog sprovođenja mjera i radnji u predmetima napada na novinare i imovinu medija. Zaštita novinara i njihove imovine na vrhu su liste prioriteta u radu Državnog tužilaštva, što potvrđuje činjenica da je svim rukovodiocima državnih tužilaštava još početkom 2018. dao obavezujuće uputstvo za efikasno postupanje i inteziviranje rada u ovim predmetima. Zahtijevao je od rukovodilaca državnih tužilaštava da mu na mjesečnom nivou dostavljaju izvještaje o postignutim rezultatima u navedenim predmetima. Poručio je da sloboda izražavanja, samim tim i sloboda medija, imaju značajnu ulogu u osnaživanju društva i da doprinose stvaranju jednakosti građana, jer su značajna karika u ostvarivanju vladavine prava. Smatra da smo kao društvo svjesni da vladavina prava o kojoj se često priča u Crnoj Gori nije na nivou kojem svi težimo. U Državnom tužilaštvu kontinuirano se preduzimaju značajni koraci kako bi se taj nivo unaprijedio i smatraju da je veoma važno da državni organi, nevladine organizacije, mediji i društvo daju svoj značajan doprinos za ostvarivanje tog cilja. Naglasio je da su u potpunosti otvoreni i daju svoj doprinos da se komunikacija sa Komisijom za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija obavlja na profesionalan i korektan način. Naglasio je da je značajan broj predmeta napada na novinare i njihovu imovinu riješen, što znači da su izvršioци procesuirani i krivično sankcionisani. Tome je pored edukacije i proaktivnog pristupa tužilaca doprinijelo i njegovo lično konstatno ukazivanje da ovi predmeti treba da budu prioritet u radu državnih tužilaštava. Stanković je saopštio da nastoje da predstavnicima Komisije dostave sve raspoložive informacije, ali se mora voditi računa o samom postupku kako se ne bi ugrozila svrha istrage. Državno tužilaštvo je prije i nakon Vladinih zaključaka, kojima se preporučuje da Tužilaštvo obezbijedi blagovremeno dostavljanje dokumentacije i informacija o slučajevima kojima se bavi Komisija nastojalo da da pun doprinos radu Komisije. Podsjetio je da je u septembru 2019. na Okruglom stolu koji je organizovan u Skupštini Crne Gore prisustvovao predsjednik Komisije Nikola Marković i izrazio zadovoljstvo saradnjom i razmjenom informacija sa Tužilaštvom i Upravom policije. S druge strane, tada je izraženo nezadovoljstvo načinom vođenja istrage i ostvarenim rezultatima u konkretnim predmetima koji nijesu u potpunosti rasvijetljeni. Stanković je saopštio da ni u jednom slučaju ne želi predsjedniku, članovima Komisije i ukupnoj javnosti da uskrati pravo na nezadovoljstvo zbog postupanja u konkretnim predmetima. Predsjednik, članovi Komisije i lica koja učestvuju u njenom radu dužni su da sa podacima i materijalom koji se koriste ili nastane u radu Komisije postupaju u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti i zakonom kojim se uređuje tajnost podataka. Praksa je pokazala da je u ovom dijelu bilo propusta. Osvrnuo se na brojne izvještaje u kojima se pominjalo da Vrhovni državni tužilac i Vrhovno državno tužilaštvo nijesu dostavili Komisiji podatke iz predmeta o napadu na novinarku „Vijesti“ Oliveru Lakić. Napomenuo je da je između predstavnika Komisije i nadležnog Višeg državnog tužilaštva u Podgorici ostvarena komunikacija i da je državna tužiteljka Lepa Medenica određena kao kontakt osoba, a podaci iz ovog predmeta su dostavljeni Komisiji. I pored svih postignutih rezultata, pred Državnim tužilaštvom su veliki zadaci, a to je rasvijetljavanje ubistva urednika lista „Dan“ Duška Jovanovića i napada na novinara „Vijesti“ Tufika Softića. Saopštio je da su u ovim predmetima,

bez obzira na to što je riječ o krivičnim djelima koja su izvršena u ranijem periodu, preduzimali brojne konkretne radnje.

Predsjednik Komisije za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija Nikola Marković je ukazao da napadi na medije predstavljaju napade na slobodno društvo i demokratiju. Prema podacima kojim Komisija raspolaže, a koji su dobijeni od nadležnih državnih organa, od 2004. do kraja 2019. godine bilo je 85 napada na novinare. U 2019. godini bilo je 11 napada prema podacima dobijenim od Uprave policije, koji se mogu vezati za novinare i imovinu medija. Zastoji i problemi su sada prevaziđeni, te Komisija ima korektnu saradnju sa Vrhovnim državnim tužilaštvom, Upravom policije i Ministarstvom unutrašnjih poslova u smislu tehničke saradnje, obezbjeđivanja uslova za rad i dostavljanja tehničke dokumentacije. Upravo su na bazi dostavljene dokumentacije registrovani brojni propusti nadležnih državnih organa, što je konstatovano u izvještajima Komisije. Izrazio je nezadovoljstvo što nijedan od ključnih napada na novinare nije rasvijetljen- još uvijek se ne znaju nalogodavci ubistva Duška Jovanovića, ne znaju se nalogodavci i napadači na novinare Tufika Softića, Oliveru Lakić, Mladena Stojovića i brojne druge. Takođe je izrazio nezadovoljstvo zbog hapšenja novinarkе Anđele Đikanović iz "FOS Media", novinara Dražena Živkovića iz "Borbe" i Gojka Raičevića iz "In4S". Primjetio je selektivno postupanje nadležnih tužilaca u vezi sa novinarima- pomenuti novinari su uhapšeni zbog navodnog izazivanja panike, a novinari portala "Aktuelno", medija koji ima drugačiju uređivačku politiku, ne hapse se kad objave informaciju koja izaziva paniku. Novinari portala "Aktuelno" nijesu uhapšeni zbog navodnog izazivanja panike plasiranjem informacije o smještanju sveštenih lica u jednom od manastira zbog pojave korona virusa.

Konstatovane su brojne nepravilnosti u vezi ubistva Duška Jovanovića, o čemu je govoreno na sjednici Odbora za evropske integracije. Nadležni postupajući tužilac nije uradio sve što treba povodom slučaja službene zabilješke i priznanja za sada jedinog osuđenog u tom slučaju. Nažalost, ni danas ne postoji odgovor Tužilaštva o tome ko je konkretno izvršio relevantne propuste i zbog čega isti nije sankcionisan. Čak iako su zakonski rokovi za disciplinsko, krivično ili pravno sankcionisanje istekli, jako je važno utvrditi ko je odgovoran. Tužilaštvo se na zahtjev Komisije bavilo službenom zabilješkom i konstatovalo da niko nije odgovoran za nedostatke, iako neka lica u procesu nijesu davale istinite izjave. Službenici policije su pred Tužilaštvom javno saopštila da je službena zabilješka relevantna, istinita i da su je oni sastavili. Takođe su naveli da su postupajućem tužiocu u slučaju ubistva Duška Jovanovića predali tu službenu zabilješku, ali postupajući tužilac je izjavio da nije upoznat da relevantna službena zabilješka postoji, te da nije mogao postupati po istoj. Komisija traži da se utvrdi čiji navodi su istiniti. Takođe vezano za slučaj Duška Jovanovića, drugi primjer lošeg postupanja je slučaj potencijalnog zaštićenog svjedoka koga je Komisija saslušala u jednoj susjednoj zemlji 2015. godine kojeg do danas Tužilaštvo nije saslušalo. Tužilaštvo tu osobu ne može da pronađe, iako to lice živi potpuno normalno i slobodno, te povremeno ostvaruje komunikaciju sa Komisijom. Važno je da se svi navodi bilo kojeg lica, pa i tog potencijalnog zaštićenog svjedoka, ispitaju od strane Tužilaštva i utvrdi njihova relevantnost. Komisija nema mandat da vodi istragu, ali ima mandat da analizira dokumentaciju i ukazuje na propuste kako bi istrage bile efikasnije. Posebno u slučaju Duška Jovanovića zabrinjava što je potencijalni zaštićeni svjedok govorio inkriminišuće o pojedinim tužiocima i specijalnim tužiocima i obavijestio da je ove podatke već ispričao specijalnom državnom tužiocu 2008. godine, a da od tada još ništa nije urađeno.

U istrazi koja o napadu na novinara Mladena Stojovića, apsolutna zastara je nastupila 23. maja 2018. godine, za jedan slučaj napada na redakciju "Vijesti" zastara je nastupila 4. marta 2019. godine, dok je u drugom i trećem slučaju napada na redakciju "Vijesti" zastara nastupila 10. februara 2019. Ako postoje istrage koje ne proizvedu bilo kakve rezultate i koje bez utvrđene odgovornosti zastarijevaju možemo kazati da su to nedjelotvorne i neefikasne istrage.

U slučaju napada na Mladena Stojovića, falsifikovana je službena policijska zabilješka iz koje su namjerno izostavljena imena dva "kontraverzna" biznismena u funkciji mogućih napadača – falsifikovana zabilješka je zavedena pod istim brojem i datumom i nalazila se u spisima predmeta. Ta lica su saslušana poslije pet godina na zahtjev Komisije, a Tužilaštvo se nikada nije bavilo time kako je došlo do falsifikovanja službene zabilješke.

Komisija je nezadovoljna i povodom istrage dva napada na Tufika Softića 2007. i 2013. godine. U slučaju prvog napada Tufik Softić je kao oštećeni prvi put saslušan od strane državnog tužioca u Beranama sedam godina poslije napada, a DNK sa bejzbol palice je uzet poslije šest godina, a u slučaju drugog napada, prema podacima Tužilaštva dostavljenim Komisiji, Tužilaštvo nije preduzimalo nikakve konkretne radnje pet godina šest mjeseci i 23 dana. U slučaju napada na novinara Tufika Softića Ustavni sud je donio konačnu i meritornu presudu da je relevantna istraga bila nedjelotvorna. Ne može se složiti sa stavom Tužilaštva da je u ovom slučaju postupano kako treba.

Novinarka Olivera Lakić je saslušana tek nakon više od godinu dana poslije napada, nijesu joj dati spisi predmeta, a njen slučaj je spojen sa slučajem ubistva Krušića, te u dokumentaciji od 1.500 strana koja je dostavljena Komisiji Olivera Lakić se pominje samo u jednoj do dvije rečenice. Važno je istaći da Olivera Lakić nije htjela da daje izjavu dok joj se ne dostave spisi predmeta. Svi izvještaji Komisije se dostavljaju Vladi koja ih konstatuje ili usvaja – pritom Vlada ima pravo da odbije izvještaje ali do sada to nije učinila. Komisija zahtijeva da nadležni državni organi u komunikaciji sa Upravom policije i Vlada preko svojih predstavnika u Tužilačkom savjetu, pokrenu pitanje lične odgovornosti. Na taj način će se skinuti breme odgovornosti sa državnih institucija i prebaciti na ličnu i profesionalnu odgovornost. Očigledan je loš primjer saradnje između Uprave policije i Tužilaštva u slučaju napada na Oliveru Lakić – Komisija je od Enisa Bakovića iz Uprave policije dobila zvanično obavještenje da su spisi predmeta predati FBI-u, kako bi isti pomogao u istrazi, a sa druge strane dobijen je Dopis od Tužilaštva u kojem se navodi da nema nikakve saradnje niti je ikad ostvarivana sa FBI-om u vezi slučaja napada na Oliveru Lakić. Zbog toga je Komisija zatražila od Vlade da angažuje stranog nezavisnog eksperta, na šta su dobili saglasnost Vlade prilikom sastanka sa premijerom Duškom Markovićem. Što se tiče povjerenja u premijera Duška Markovića, Komisija nikome ne vjeruje "na riječ" ali isto tako neće odbaciti dobru inicijativu za saradnju. Komisija je mišljenja da bi trebalo angažovati FBI-a stručnjaka koji su značajno pomogli u rješavanju slučajeva napada na novinare u Slovačkoj i Malti. Procedura izbora eksperata će sigurno trajati nekoliko mjeseci - u toku su razgovori sa diplomatskim predstavnicima Zapadnih zemalja (Sjedinjenih Američkih Država, Ujedinjenog Kraljevstva i Njemačke) radi predlaganja kandidata. Na sudu je dokazano da su pojedini državni službenici lažno svjedočili u drugom slučaju napada na Oliveru Lakić – u jednoj od sudskih presuda sudije Jovović konstatovano je da su iskazi načelnika za krvne delikte kontradiktorni i suprotni ostalim priloženim dokazima.

Komisija ne postoji samo da bi *a priori* nešto kritikovala - u slučaju napada na novinarku "Dana" Lidiju Nikčević policijski i tužilački timovi su brzo i efikasno riješili slučaj i doveli do pravosnažnog sudskog epiloga. Predsjednik Komisije predložio je da tadašnji vrhovni državni tužilac i direktor policije za ovo djelo dobiju nagrade.

Poslanici Demokratskog fronta su na početku sjednice imali više proceduralnih reakcija, govoreći o temama koje su izvan dnevnog reda, uprkos konstantnim upozorenjima Predsjednika Odbora za bezbjednost i odbranu da se, shodno Poslovniku Skupštine Crne Gore, govori o utvrđenoj temi Konsultativnog saslušanja. Poslanici Nebojša Medojević i Predrag Bulatović postavili su brojna pitanja, kojim su u vezu doveli organizovani kriminal sa vladajućom partijom još od 90-tih godina, optužujući ih da su to glavni razlozi ovako lošeg stanja u društvu.

S obzirom da su više puta od predsjedavajućeg sjednicom zamoljeni da se pridržavaju teme sjednice, nakon postavljanja pitanja poslanici Demokratskog fronta su napustili sjednicu.

Poslanik Ranko Krivokapić je ocijenio da su novinari napadnuti zbog toga što su pisali o kriminalu. Istakao je da se stidi što sjedi pored sestre ubijenog novinara, čije ubice nijesu pronađene.

Poslanica Danijela Pavićević se osvrnula na nedavnu izjavu direktora Uprave policije Veselina Veljovića kada je saopštio da je ubistvo Duška Jovanovića operativno riješeno, što znači da je po policijskim podacima, evidencijama i analizama poznat izvršilac ubistva, njegovi pomagači, logistika, kao i nalogodavci zločina, ali to ne mogu dokazati materijalno i činjenično. Postavila je sledeća pitanja:

- Da li su iz Tužilaštva pozvali direktora Uprave policije da pitaju za njegova saznanja i da prikupe operativne podatke?
- Da li direktor Uprave policije smatra da ima slabosti i propusta u radu policije s obzirom na aktuelnu bezbjednosnu situaciju i ima li odgovornosti zbog sve češćih i svakodnevnih obračuna kriminalnih grupa?
- Da li predsjednik Komisije za praćenje istraga o napadima na novinare smatra da treba da ostane na funkciji predsjednika Komisije suprotno volji porodice Duška Jovanovića, među kojima su sestra, brat, majka i šira rodbina?

Poslanici Marta Šćepanović, Boris Mugoša, mr Mihailo Anđušić, dr Suad Numanović i Mirsad Murić postavili su sledeća pitanja:

- Kada Komisija za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija ukaže na neki konkretan propust, da li isto upućuje državnom organu i da li od državnog organa dobija konkretan odgovor u vezi sa aktivnostima koje se preduzimaju u odnosu na propuste?
- S obzirom da je saopšteno da je novinarka Olivera Lakić saslušana poslije godinu dana, zahtijevan je odgovor da li je to istina i da se saopšte konkretni podaci o fazi istrage u ovom predmetu i aktivnostima koje se preduzimaju?
- S obzirom da su u 2020. godini pokrenuta tri predmeta protiv novinara zbog krivičnog djela izazivanje panike i nereda, koje su aktivnosti Uprave policije u ovim predmetima?
- Da li mogu saopštiti dodatne informacije u vezi sa zastarom pojedinih predmeta napada na novinare i imovinu medija?
- Kada predsjednik Komisije Nikola Marković očekuje da će se realizovati tehnička ekspertska pomoć Komisiji i u kom dijelu bi ekspert trebao da pomogne Komisiji?
- Da li u radu Uprave policije i Tužilaštva postoje raskoraci i ako postoje u kojem dijelu djelovanja?
- Da li predsjednik Komisije smatra da je Vlada prihvatanjem inicijative da obezbijedi nezavisnog eksperta koji će pružati pomoć Komisiji pokazala suštinsku i iskrenu namjeru da se rasvijetle određeni slučajevi napada na novinare i imovinu medija i da li smatra da to suštinski može doprinijeti kvalitetnijem rješavanju problema?
- Da li je predsjednik Komisije Nikola Marković imao problema sa državnim organima i opstruiranjem rada ove Komisije?
- Kako predsjednik Komisije Nikola Marković posmatra Vladu u pogledu saradnje sa nevladinim organizacijama u ostvarivanju ljudskih prava? –
- Koja istraživanja i u kojim oblastima bi radio strani ekspertski tim koji će biti angažovan od strane Vlade Crne Gore?
 - Šta je urađeno po pitanju rješavanja napada na novinara „Vijesti“ Samira Adrovića?
 - Koliko je procesuiranih predmeta u slučajevima napada na novinare u 2019. godini?

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je saopštio da bi svi željeli medije kakvi postoji u razvijenim, zapadnim državama, a tri su ključna uslova za dostizanje tog cilja. Prvo, potrebno je da sredina u kojoj rade novinari i građani bude bezbjedna, jer je teško raditi ako ne postoji potpuna sigurnost svih građana. Takođe, bitno je da novinar bude profesionalan i da svoj posao radi objektivno. Mišljenja je da ne treba naglašavati kakvo je danas stanje po tom pitanju, a posebno u poslednjih dva mjeseca kada smo svjedoci da se svaka informacija koja se plasira mora s pažnjom razmotriti. Treće, potrebno je imati dobra regulatorna tijela, a pitanje je kakva su regulatorna tijela u Crnoj Gori. Tek kad se ispune svi ovi uslovi, može se očekivati razvoj profesionalnog novinarstva. Podsjetio je na informacije da je u slučaju istrage napada na Tufika Softića urađeno 25 poligrafskih ispitivanja, saslušana 34 lica i da analizom listinga telefonske komunikacije između tih lica nijesu došli do podatka koji bi tužiocu dao mogućnost da osnovano sumnja da je neko od tih lica izvršilac krivičnog djela. Bilo je i dosta slučajeva napada na novinare koji su riješeni. Ukidanjem klevete dat je širi prostor građanima da pokreću inicijative protiv medija smatrajući da su im prava ugrožena. Postavio je sledeća pitanja:

- Od 85 napada na novinare i imovinu medija, koliko je njih riješeno?
- U kojem broju neriješenih napada su preduzete sve aktivnosti koje je bilo moguće preduzeti od strane policije i tužilaštva?
- Koliko je, po mišljenju predsjednika Komisije Markovića, bilo slučajeva gdje je istraga i rješavanje napada na novinare i imovinu medija namjerno opstruirano?

Ivica Stanković, v.d. Vrhovnog državnog tužioca je saopštio da neće dozvoliti da neko uvlači Tužilaštvo na politički teren. U vrijeme ubistva Duška Jovanovića, nije se sprovodila tužilačka istraga, već je tada bio sudski koncept istrage. Taj predmet za Tužilaštvo nije zatvoren, kako bi se ovo krivično djelo rasvijetlilo. Poznato je da je jedno lice pravosnažno osuđeno i nalazi se na izdržavanju kazne. Po izvještaju privatnog detektiva Specijalno državno tužilaštvo preduzima određene radnje. Svjedok koji je tražen od strane Specijalnog državnog tužilaštva se nalazi na teritoriji Srbije, ali su od vlasti Srbije informisani da se tamo to lice ne može pronaći. Prema evidenciji Tužilaštva u 2019. bila su četiri slučaja napada na novinare.

Državna tužiteljka Lepa Medenica je saopštila da se napad na novinarku „Vijesti“ Oliveru Lakić dogodio 8. maja 2018. godine. Naglasila je da je postupajuća tužiteljka iste noći nakon uviđaja pošla u Klinički centar kod oštećene Olivera Lakić da sa njom obavi razgovor. Novinarka je bila u šoku, nije mogla da da potrebne informacije i ona je saslušana 14. maja 2018, šestog dana, a ne nakon godinu dana, kako je prethodno saopšteno. Čak je iscrpno saslušana više puta. Zbog samog značaja napada na novinara, od početka izviđaja uključeno je Više državno tužilaštvo. Nakon 15-20 dana se dogodilo ubistvo i radom na tom predmetu se došlo do podataka da je isto kriminalno udruženje bilo uključeno i u napad na novinarku. Spojeni su predmeti, formiran je tim od pet tužilaca koji rade na njemu. Poslednja dopuna nalaza je stigla prije 15 dana i to je konačni nalaz. Istraga još uvijek traje, tražena je međunarodna pravna pomoć Kosova, urgirali su i čekaju rješavanje ta dva predmeta. Zaključila je da još traje faza istrage, te da ne zna kakav će ishod odluke biti.

Državna tužiteljka Ana Bošković je saopštila da je u 2019. godini bilo četiri predmeta, dva se odnose na prijetnje novinaru Samiru Adroviću. U dva slučaja su odbačene krivične prijave, u jednom slučaju je primijenjen institut odloženog krivičnog gonjenja, dok je u četvrtom slučaju izviđaj u toku. Kada je riječ o slučaju novinara Samira Adrovića, u jednom predmetu je došlo do odbačaja krivične prijave, jer je novinar izjavio da kod njega nije stvoren osjećaj ugroženosti i straha. 2018. je bilo rezultata koji su se ogledali u pravosnažnim osuđujućim presudama u odnosu prema tri novinara kojima su upućene prijetnje. Zastarjelost krivičnog gonjenja je regulisana opštim odredbama Krivičnog zakonika Crne Gore i postoji relativna i apsolutna zastarelost krivičnog gonjenja. Kada je riječ o aktiviranju eksplozivne naprave ispred prostorija „Vijesti“ bio je pokrenut postupak protiv dva lica i okončan je pravosnažnom oslobađajućom presudom. I nakon toga preduzimaju se određene dokazne radnje kako bi se identifikovao izvršilac ovih djela i

u tom slučaju nije nastupila zastarelost krivičnog gonjenja. U oba slučaja koji se tiču novinara Tufika Softića preduzimane su dokazne radnje, tužilac je imao proaktivnu ulogu, dolazio do podataka iz drugih predmeta i to je koristio da bi se radilo na identifikaciji izvršilaca krivičnog djela. Nažalost, u Tužilaštvu postupak istrage koji je bio pokrenut povodom tog pokušaja ubistva okončan je obustavom istrage, jer nije bilo dovoljno dokaza. Povodom aktiviranja eksplozivne naprave na novinara Tufika Softića iz 2014. Tužilaštvo je preduzimalo dokazne radnje koje su mu bile na raspolaganju.

Direktor Uprave policije dr Veselin Veljović je podsjetio da je obavljao dužnost direktora Uprave policije skoro šest i po godina u prvom mandatu i dvije godine u ovom mandatu, više puta se sreo sa službama bezbjednosti i policije Italije na najvišem nivou, neposredno je tri puta razgovarao sa tužiocem za borbu protiv mafije i nikada nije dobio pisanu ili usmenu informaciju o pitanju šverca kokaina o čemu je govorio poslanik Medojević. Naglasio je da direktor Uprave policije ni u jednom slučaju nije lice koje daje nalog za privođenje bilo kojeg lica, jer direktor Uprave policije ima druge nadležnosti. Ta procedura je jasno regulisana pozitivnim zakonskim propisima, o tim postupcima odlučuju neposredne starješine koje se poštujući zakon bave određenim slučajevima i u korespondenciji sa nadležnim organima, prvenstveno tužilaštvom, na lokalnom i regionalnom nivou, donose odluke u konkretnim predmetima. Direktor Uprave policije ni u jednom slučaju nije donio odluke o privođenju ili pritvaranju bilo koga. Stoji iza aktivnosti njegovih saradnika na terenu u svakoj situaciji u kojoj je u potpunosti ispoštovana zakonska procedura. I u slučaju hapšenja poslanika policija je poštovala proceduru. Kada je riječ o preduzetim radnjama u Zeti, naglasio je da je član porodice poslanika Kneževića prekršio zakon i da su službenici koji su preduzimali aktivnosti zakonito postupali. Istakao je da mu je žao što se to desilo, ali procjene su bile da je došlo do pasivnog otpora i verbalnog napada. Kada je riječ o državnom udaru, podsjetio je da je postupak pred sudskim instancama u toku i policija sada nema nikakvih ovlašćenja i nadležnosti po tom pitanju. U tri slučaja privođenja novinara u 2020. godini policija je djelovala u skladu sa nalogom nadležnog tužioca koji je obaviješten o konkretnom dešavanju. Tužilac je cijenio osnov radnji i kvalifikaciju bića krivičnog djela, uključujući i davanje naloga za policijski pritvor i policija je poštovala zakonsku proceduru, kao što će raditi u svakom drugom slučaju. U odnosu na posledice i ishod akcije na brodu „Jadran“ Uprava policije je saradivala sa službama bezbjednosti Ministarstva odbrane na sprečavanju pokušaja zloupotrebe školskog broda „Jadran“. Ne može prihvatiti za realnu, činjeničnu i tačnu interpretaciju poslanika Medojevića. Za poštovanje je ono što su uradili državni organi u tom slučaju.

Direktor Uprave policije je ocijenio da je država u protekle dvije godine obezbijedila kvalitetniji ambijent za funkcionisanje i rad novinara i medija. U 2018. godini sa aspekta policijskih evidencija evidentirano je pet predmeta ugrožavanja bezbjednosti novinara, a u 2019. je evidentirano 13 predmeta. Naglasio je da su svi predmeti sa aspekta policije procesuirani, a neki dovedeni u završnu fazu. Aktivnostima policije u sadejstvu sa tužilaštvom i ozbiljnim radom predmeti su procesuirani, a policija će o konkretnim, eventualnim novim saznanjima i detaljima, po zahtjevu tužilaštva ili na osnovu sopstvenih operativnih podataka, odgovorno se odnijeti u odnosu na ta konkretna zapažanja.

U 2018. i 2019. postojao je kvalitetniji ambijent za rad novinara, što je prvenstveno zasluga Vlade i nadležnih organa. Ponovio je svoj raniji stav da je operativno riješeno ubistvo Duška Jovanovića i da je u tim aktivnostima tada bilo određenih propusta. To je saopštio u dobroj namjeri i sa rizikom da bude pogrešno prihvaćen. Država je uradila ono što je bilo moguće. Iako je bilo određenih propusta, naglasio je da ne želi da kaže da je bilo svjesne namjere, niti želi da prebacuje odgovornost bilo kome. U ovom trenutku Uprava policije i tužilaštvo na bazi postojećih podataka i činjenica ne mogu uraditi više. Misli da to nije dovoljno, a da li će se pojaviti nova informacija koja će dati novo svjetlo ili događaj- ne zna. U ovome svi treba da prepoznaju svoju odgovornost. Ukoliko se ne pojavi neki novi događaj koji bi se mogao krivično-pravno procesuirati, slučaj ne

može biti doveden do kraja. Naglasio je da nije pesimista, već realni optimista. Takođe, istakao je da se ne radi o nedostatku političke ili profesionalne volje da se posvećeno radi na ovom slučaju. Iz tužilaštva je saopšteno da je jedno lice pravosnažno osuđeno, ali bez obzira na to u ovom trenutku iz objektivnih razloga ne može se više, s tim što to nije nemoć države i nadležnih organa. U 2019. godini su bila dva napada na novinara Adrovića, oba događaja je policija za kratko vrijeme riješila i procesuirani su. Takođe, stvara se atmosfera da se slučajevi ne rešavaju, samo akumuliraju. Ono što je riješeno treba od nadležnih institucija staviti ad akta.

Državna tužiteljka Lepa Medenica je upitala direktora Veljovića da li misli na službenu zabilješku koja nije formalno bila dio spisa ni policije ni tužilaštva. Naglasila je da su sva saznanja provjeravana i ništa nije dovelo do rezultata da bi se identifikovali i drugi počinioci tog djela.

Direktor Uprave policije je pojasnio da je službena zabilješka napravljena od strane određenih policijskih službenika, ali kasnije nije dobila svojstvo validnog dokumenta i nije dostavljena nadležnim instancama da bi se po njoj moglo postupati. Naglasio je da je elementarno korektno reći da je u toj proceduri bilo profesionalnog nesnalaženja određenih nosilaca postupka i onih koji su preduzimali radnje i da su institucije bile proaktivnije i efikasnije ne bi se desila greška koja je danas hipoteka.

Rukovodilac Sektora kriminalističke policije Enis Baković je saopštio da su u slučaju napada na novinarku Oliveru Lakić dostavili policijske spise predmeta FBI- Kancelariji u Sarajevu, a to je dostavljeno i Komisiji, na njihov zahtjev. U vezi sa razlikama u stavovima Tužilaštva i Uprave policije povodom dva ubistva na Cetinju, naglasio je da na osnovu operativnih saznanja ta dva krivična djela su izvršena kao posledica sukoba organizovanih kriminalnih grupa, ali ne tvrde da su žrtve članovi kriminalnih grupa. Primarni zadatak Uprave policije je da rasvijetle ova dva krivična djela.

Predsjednik Odbora za bezbjednost i odbranu Branko Čvor je izrazio izvinjenje i žaljenje zbog incidenta koji se desio na početku sjednice i saopštio da Odbor nastoji da bude dobar domaćim svim gostima koje poziva na sjednice, ali poslanici iz opozicije to gledaju na drugačiji način i umjesto da vode dijalog koji formalno zagovaraju, ukoliko ne prođu njihovi predlozi, koji nijesu parlamentarni (u skladu sa Poslovníkom) i demokratski, prave incident i napuštaju sjednicu. Ocijenio je da je Konsultativno saslušanje odgovorilo svom zadatku, jer je cilj bio da se na sjednici ova dva Odbora ne sprovodi istraga, jer to nije u nadležnosti odbora već da se putem dobijanja informacija na utvrđenu temu podstaknu sve državne institucije, Vlada, Komisija i mediji da rade svoj posao i ostvare neophodni nivo saradnje kako bi se obezbijedili uslovi za slobodno novinarstvo i bezbjednost novinara i imovine medija. Svi, mi poslanici kao i građani osuđujemo napade na novinare i naročito izražavamo saosjećanje sa porodicama stradalih novinara. Dobro je da se intenzivno radi na rješavanju slučajeva napada na novinare i da nema zastarjelosti slučajeva za najteža krivična djela. Cilj Vlade Crne Gore je stvaranje ambijenta za nultu toleranciju napada na novinare i njihovu imovinu, što svi subjekti zajedno treba da afirmišu. Jedno je baviti se posledicama, kao što se to radi sada, ali, pored toga, prvenstveno treba osmisliti prevenciju da se takve stvari ne dešavaju. Takođe, važno je stvoriti zakonske i sve druge uslove da se ne dešavaju napadi na novinare. U tom poslu svako ima svoj dio obaveza, kako državne institucije, tako i mediji i građani. Pored donošenja zakona u ovoj oblasti, posebno je važno usvajanje sistemskog Predloga zakona o medijima koji je u proceduri. To je prilika da svi daju doprinos da bude kvalitetan i djelotvoran, iako je isti usaglašen sa svim međunarodnim standardima. Po broju registrovanih aktivnih medija, kojih je 146, Crna Gora je, u odnosu na broj stanovnika, na visokoj poziciji u Evropi. Velika je odgovornost i na samim medijima u razvijanju profesionalnosti, objektivnosti u skladu sa njihovim etičkim principima, kao i da svi zajedno doprinesemo eksternoj i internoj samoregulaciji, što sada nije razvijeno. Istakao je da je dobro što Predsjednik Vlade intenzivno razgovara sa predstavnicima medija i što je Predsjednik Komisije prepoznao dobru

ponudu Vlade da osnaži rad i ojača uticaj ove Komisije. Vlada je ranije samo na uvid dobijala izvještaje Komisije, a sada razmatra izvještaje i donosi zaključke i preporuke nadležnim institucijama. Izvještaji Komisije su transparentni i postavljaju se na Sajtu MUP-a. Važno je što su u svim nadležnim organima organizovane posebne službe sa ciljem da se na najbolji način bave ovim pitanjima i odgovore na slučajevne napada na novinare. Pozvao je na međusobnu saradnju u cilju smanjenja broja slučajeva napada na novinare i imovinu medija i najavio da će Odbor za ljudska prava i slobode i Odbor za bezbjednost i odbranu nastaviti da prate ovu oblast i na nekoj narednoj sjednici tokom ove godine razmotre informacije o svim aktivnostima u ovoj oblasti.

Pošto je iscrpljen dnevni red, predsjedavajući je zaključio rad sjednice.
Sjednica je završena u 13 sati i 30 minuta.

Sekretarka Odbora
za ljudska prava i slobode
Slava Burić

Predsjednik Odbora
za ljudska prava i slobode
dr Halil Duković

Sekretarka Odbora
za bezbjednost i odbranu
Zorana Baćović

Predsjednik Odbora
za bezbjednost i odbranu
Branko Čavor